

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

IX. évfolyam, 35. szám

Falinnaptár ajándékba!

2006/6.

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kívánunk
minden kedves kollégánknak és partnerünknek!*

Ady Endre:

Karácsony

1.

Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének,
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.

Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumba
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.

A templomba
Hosszú sorba
Indulnak el ifjak, vének,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.

Mintha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme sugna, szállna,
Az én kedves kis falumban
Minden szívben
Csak szeretet lakik máma.

2.

Bántja lelke a nagy város
Durva zaja,
De jó volna ünnepelni
Oda haza.
De jó volna tiszta szívből
– Úgy mint régen –
Fohászkodni,
De jó volna megnyugodni.

De jó volna mindent, mindent,
Elfeledni,
De jó volna játszadozó
Gyermek lenni.
Igaz hittel, gyermek szívvel
A világgal
Kibékülni,
Szeretetben üdvözülni.

3.

Ha ez a szép rege
Igaz hitté válna
Óh de nagy boldogság
Szállna a világra.
Ez a gyarló ember
Ember lenne újra,
Talizmánja lenne
A szomorú útra.
Golgota nem volna
Ez a földi élet,
Egy erő hatná át
A nagy mindenséget,
Nem volna más vallás,
Nem volna csak ennyi:
Imádni az Istent
És egymást szeretni...
Karácsonyi rege,
Ha valóra válna,
Igazi boldogság
Szállna a világra...

FALUGONDNOKI TALÁLKOZÓ MÓRAHALMON

Összefogást hoznak a változások

Falugondnoki találkozót tartott egyesületünk november 15-én Mórahalmon. Az esemény az újonnan megválasztott polgármestereknek mutatta be a falu- és tanyagondnoki szolgáltatásokat, s az eszmecsere mellett Forgó Györgyné, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakállamtitkára a szociálpolitikai változásokról szólt.

– Az önkormányzatok lassan azzal a kérdéssel néznek szembe, hogy iskolát, vagy gondozási központot akarnak fenntartani – vetette fel a problémát Nógrádi Zoltán, Mórahalom polgármestere.

A falugondnoki találkozó mindig alkalmat ad arra, hogy egy sokféle készséget igénylő, nehéz szakma képviselői találkozzanak, megbeszéljék a közös problémáikat. Ezúttal azonban az általános jogszabályváltoztatási pánikban arra kerestek választ, hogyan érintik a változások a falu- és tanyagondnoki szakmát.

A jó ügy érdekében a szervezők a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szakállamtitkárát, Forgó Györgynét (*képünkön*) hívták meg. A folyamatok praktikus szempontok szerinti elemzését, az események irányát polgármesteri és vidékfejlesztési szempontok szerint Nógrádi Zoltán mórahalmi polgármester végezte el.

Míg Forgó Györgyné inkább azokról a szociális következményekkel rendelkező jogszabályokról beszélt, amelyek például kihatnak majd a falugondnokok munkájára is, addig a mórahalmi polgármester inkább a szervezeti háttér, a finanszírozás gondjairól beszélt. Az államtitkár asszony ismertette a rendszeres szociális segély folyósításának feltételeiben bekövetkezett változásokat, illetve ezek várható kihatásait, a minisztérium törekvéseit. Hogy a rendszeres szociális segély összege az egész család jövedelmétől függött, így, ha az egyik szülő element minimálbérrel dolgozik, a család jövedelme összességében csökkent. A különböző segélyösszegeket tehát úgy módosította a minisztérium, hogy a család mindegyike jobban járjon, ha valaki dolgozik, ráadásul a rendszeres

szociális segély maximum felét most már természetben nyújthatja az önkormányzat. Forgó Györgyné nem mulasztotta el hozzáfűzni, hogy a megelőző megoldás, mely szerint minden támogatást pénzben kell kiutalni, közelebb volt az EU normáihoz, de magyar viszonyok között nem működött.

Nógrádi Zoltán létező problémákra hívta fel a figyelmet. Előadásában azt fejtette ki, hogy a közeljövő vidékfejlesztése a kistérségi centralizáció irányába mutat. Az egészségügyi és szociális ellátórendszer leépítése miatt fokozott teher nehezedik a tanyagondnoki szolgáltatok-

ra, amelyek több helyen egyetlen helyi intézményként maradnak meg. Ki kell alakítani azokat a külterületi bázisokat, ahonnan a tanyákon lakók ellátása hatékonyan megoldható. Beszéde végén a hallottakat azzal helyezte tágabb képbe a polgármester, hogy a második Nemzeti Fejlesztési Tervben a szociálpolitika mint ágazat egyáltalán nem kap kiemelt szerepet.

A találkozó további részében Csáki Béla Fülöpjakab, Szabó Zsolt Ordas, Neszevecskóné Bugán Erika Csikéria polgármestere, Szentmihályi Ferenc Mezőhegyes aljegyzője és Kása Gabriella Ásotthalom intézményvezetője mutatta be a falu- és tanyagondnoki szolgáltatások működésének jellegzetességeit.

Csörsz Zsuzsanna Katalin, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete feladatait, szakmai munkáját ismertette.

A résztvevők szakszerű kérdéseket tettek fel: lesz-e tüzelőtámogatás (tervezik) a gázártámogatás kiutalásához el kell-e hinni a bement kereseti viszonyokat (el kell, nem ellenőrizheti az önkormányzat) és felemelik-e a lakásfenntartási támogatás összegét, amely évek óta nem változott (nem). A tanácskozás tulajdonképpen biztatón zárult: a megbeszélések nyomán kialakuló helyzet egyelőre nem lehetetleníti el a szolgáltatások munkáját, de a változások összefogásra kényszerítettek majd.

Tanács Gábor

Szerteágazó feladatkörök

Városunkban, Mórahalmon a tanyagondnoki szolgálatok a Gondozási Központ keretein belül működnek. Tanyagondnoki feladatköreink igen szerteágazóak, hiszen a tanyai lakosság összes szociális problémájával szembe kell néznünk. Mi vagyunk az összekötő kapocs a tanyán élő emberek és a város, a városi közösségek között. Feladatunk, hogy elérhetővé tegyük a külterületen élők számára azokat a szolgáltatásokat, szociális, és egészségügyi ellátásokat, melyek a belterületen élők számára elérhetőek. Igyekszünk pótolni mindazt, amit a fájó lábak, a megromlott egészség, a kor előrehaladta már nem enged, és ami a tanyavilág háttérbe szorulásának következtében elsorvadt.

Házhoz visszük a meleg ebédet, gondoskodunk a téli tüzelőről, felíratjuk a gyógyszereket, kiváltjuk azokat, heti két alkalommal bevásárolunk, rendszeresen ellenőrizzük a postaládákat, felvesszük a hivatalos leveleket, nyugdíjakat, befizetjük a csekkeket, számlákat, kijuttatjuk a védőnői, a családsegítő szolgálat munkatársait a családokhoz, gondozónőket viszünk ki, ha segítségre van szükség a tisztálkodásban, takarításban, segítünk eljutni az érdeklődőknek a közösségi rendezvényekre, háziórvoshoz, szakrendelésekre szállítjuk az embereket, iskolába, óvodába visszük a műúttól, tömegközlekedéstől távol lakó gyerekeket.

És még hosszasan sorolhatnám a feladatokat. Ezzel érzékeltem, hogy mi minden okoz nehézséget a tanyavilágban elszigetelődött embereknek, és felhívni a figyelmet arra, mekkora szükség van a tanyagondnoki szolgálatokra és az általuk közvetített szociális és közösségi munkára.

Bozóki Imre
tanyagondnok

Minisztériumi struktúraváltás

I dén augusztus elsején született meg a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (korábban: ICsSzEM) szervezeti és működési szabályzata. Ez a dokumentum főbb hivatali egységként a Miniszteri Kabinetet, a titkárságokat és a főosztályokat jelöli meg. A miniszter és az államtitkár feladatainak ellátásában 5 szakállamtitkár közreműködik.

A falu- és tanyagondnoki ellátást érintő szakmapolitikai feladatok, valamint a szociális terület módszertani feladatainak meghatározása a Szociálpolitikai Szakállamtitkárság (SZÁT) alá tartozó Családi és Szociális Szolgáltatások Főosztályának hatáskörébe tartozik. Ennek a főosztálynak két alosztálya van: Alapszolgáltatási Osztály és a Szakellátási Osztály, melyek kidolgozzák a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások-

kal, ill. szociális szakellátásokkal kapcsolatos szakmapolitikai irányokat, fejlesztési koncepciókat, cselekvési és szakmai programokat. Modellkísérleti programokat működtetnek, valamint figyelemmel kísérik azok végrehajtását. Irányítják a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet szociális alapszolgáltatásokkal, szakellátásokkal kapcsolatos tevékenységét.

A módszertani intézmények tevékenységét, szakmai feladattervét ezután a Szakellátási Osztály irányítja és ellenőrzi. A továbbiakban tehát információk a szociálpolitikai szakállamtitkártól, Forgó György-nétől, illetve a családi és szociális szolgáltatások főosztályvezetőjétől, dr. Dávidné Hídvégi Juliánától kérhetők.

A minisztérium weboldala:
www.szmm.gov.hu

Vajdasági kapcsolatokról

Egyesületünk sikeres pályázatának köszönhetően támogatást nyertünk vajdasági kapcsolataink építésére.

November 28-án Csikériára kapott meghívást minden olyan település és olyan érdeklődő, akinek már meglévő vajdasági kapcsolata van. Nagy szeretettel fogadtak bennünket a Polgármesteri Hivatalban, a Neszvecskóné Bugán Erika polgármester asszony és Annuska a tanyagondnok. A megjelent polgármesterek, intézményvezetők, tanyagondnokokat Csörszné Kati köszöntötte és kérte, hogy közös együttgondolkodással, ötletekkel próbáljuk a pályázati támogatást hasznosan felhasználni.

Mondhatom, hogy igen rövid idő alatt nagyon sok jó ötlet hangzott el, hisz mindenkinek van kint a Vajdaságban testvértelepülése, akikkel kulturális, hagyományörző vagy más téren már igen széleskörű együttműködés alakult ki az évek során. A vajdaságban a szociális ellátottság nem olyan, mint nálunk, így arra az elhatározásra jutottunk, hogy bárminemű kezdeményezés is biztosan nagy segítséget jelentene az itt élők

sámára. Ezért úgy gondoltuk, hogy először meghívánk ide a testvértelepülések vezetőit, ahol tájékoztatnánk őket a falugondnoki, tanyagondnoki munkáról bemutatnánk azt gyakorlatban, szóróanyag formájában pedig magukkal vihetnék, hogy miről is szól ez a munka, és hogy miként lehetne ezt náluk is megvalósítani! Majd a tavasz folyamán egy viszont látogatás – konferencia – keretében már ezek ismeretében tudnánk tovább gondolkodni a közös további együtt működésekről! Úgy gondolom, hogy ez a pályázati támogatás elég lesz arra, hogy elinduljunk azon az úton, ami majd a kapcsolatfelvételen túl már előre vetíti újabb közös pályázatok lehetőségét.

Véleményem szerint hasznos gondolatok, ötletek és tervek születtek ezen az összejövetelen, aminek reméljük, beérik majd a gyümölcse.

A program a vendéglátóinknak köszönhetően egy nagyon finom ebéddel zárult. Köszönet érte a csikériai kedves vendéglátóinknak!

Kovácsné Kacz Erika
Röszke

Majori emberek közt

Október és november hónap folyamán térségünkben (Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok és Pest megyében) 14 helyen rendeztek tanyafórumot a korábban végzett, s most vizsgáló tanyagondnokok. A hallgatók meghívót és napirendet készítettek, a fórumon beszámoltak eddigi munkájukról, tapasztalataikról és jövőbeni terveikről, s nyilvánvilágban élők betekintést kaptak a falu- és tanyagondnoki szolgálat működésének lényegébe, megérthették tényleges feladatait és céljait. Igazán eredményesnek azok a találkozók tekinthetők, ahol a település vezetői is jelen voltak, s a felvetett problémákra azonnal reagáltak, megoldási javaslatokat vázoltak fel. Több helyen megfogalmazódott a fórum évenkénti megrendezésének szükségessége. Az alábbiakban a mezőhegyesi majorokban megrendezett egyik tanyafórumról adunk ízelítőt.

Úgy gondolom, hogy a hallgató-ság ismeri a tanyagondnoki munka feladatait, hiszen a Mezőhegyes című lapban, illetve minden majorlakó lakossági tájékoztatót kapott.

Maga a falugondnoki gondolat a rendszerváltás környékén fogalmazódott meg, melynek úttörője Kemény Bertalan, a Falufejlesztési Társaság akkori elnöke volt. Azért volt szükség ezeknek, a szolgáltatóknak a létrehozására, mert a kistelepüléseken alapvetően hiányoztak az intézmények (iskola, óvoda, posta, egészségügy stb.) és tulajdonképpen maga az alapellátás, s ezeket a hátrányokat kellett és kell még ma is leküzdeni.

A falu és tanyagondnoki hálózat eltelt 16 éve alatt kialakultak a megyei, illetve a térségi civil falugondnoki egyesületek. Mi, mezőhegyesiek a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete tagjai vagyunk.

A mezőhegyesi önkormányzat 2004-ben indította be az első, majd 2005-ben pedig a második tanyagondnoki szolgálatot. Erre azért volt szükség, mert Mezőhegyes még ma is 12 működő majorral rendelkezik. A külterületeken élő lakosság összlétszáma 1200-1400 fő között mozog.

Tanyagondnoki munkámat 2005. januárjától végzem 6 majorban. Ezek: 6. major, 81. major, Kendergyár, 28. major, 17. major, 73. major. A majorokban van, ahol 3 család él (73. major), de van olyan is, ahol több mint 30 (28. major). Jellemző az előregedés, illetve a városba költözés.

Amikor a munkámat 2005-ben elkezdtem, legalapvetőbb feladatomban tartottam, hogy minden egyes lakásba bekopogtassak és bemutakozzam. Személyes ismeretséget alakítottam ki, mely nem volt nehéz, hiszen előtte több mint 10 évig villanyszámlásként dolgoztam. Mindenkinnek megadtam a telefonszámomat, hogy problémáikkal tudjanak hozzám fordulni. Munkám során minden héten legalább egy alkalommal, de volt úgy, hogy három-négyszer is kijutottam minden majorba.

Már a kezdetek kezdetén elmondtam mindenkinek, hogy a munkámat szolgálatnak tekintem, és azt a legjobban szeretném ellátni. Amit tudok, azt megoldom önmagam, amit pedig nem, azt igyekszem elmondani olyan helyen, ahol ebben kielégítő válasz születethet.

Melyek voltak azok a feladatok, amelyeket nap, mint nap el kellett látnom? Bevásárlás heti rendszerességgel, gyógyszerek kiírása, kiváltása, a majori lakosság (idősek, kisgyermekes édesanyák stb.) beszállítása az orvosokhoz, más majorokból (például 39. major) az óvodás gyermekek beszállítása a városba, szabadság illetve betegség esetén a másik tanyagondnok kollégám területét is ellátni, télen a rossz útviszonyok esetén az orvos kiszállítása, hazaszállítása, egyedi esetekben táp, cement, mész, kiszállítása vagy gázpalack cseréje. Több városi rendezvényre is beszállítottam a majorok lakóit (ilyen például a nyugdíjas-találkozó, vagy a mozgáskorlátozottak rendezvé-

nyei). Sikertől segítenem, amikor az itt élő emberek a szolgáltatásokkal kapcsolatos reklamációk esetén fordultak hozzám.

A majorok külterületeinek rendben tartása, a rend megóvására való figyelés is a munkám részét képezték (kaszálás, hó eltakarítása).

Mindezek mellett elvégeztem azokat a munkákat is, amelyeket a polgármesteri hivatal szabott ki számomra, ilyenek voltak például a hivatal dolgozóinak, az alap-szolgáltatási központ munkatársainak, és védőnői szolgálat képviselőinek kiszállítása, esetenként a képviselő-testület anyagainak kézbesítése, plakátok illetve a Mezőhegyes című újság kihordása havi rendszerességgel, a kioránduló iskolás gyerekek csomagjainak szállítása a táborozásból. Mindennapi feladataim közé tartozik a gépkocsi üzemeltetése, tisztántartása és az esedékes szervizelés figyelemmel kísérése. A 2006-os esztendőben nagyon sok gondot-problémát jelentett a talajvíz, emiatt több majorba is ivóvizet kellett kiszállítani (például 81., 17., 73. majorok) heti két alkalommal.

Egyre inkább felismerik a majori emberek a szolgálatban lévő lehetőségeket.

Ahhoz, hogy munkámat szakszerűen, pontosan az elvárásoknak megfelelően el tudjam végezni, évente több alkalommal is továbbképzéseken veszek részt, amelyeket a Duna-Tisza Közi Egyesület szervez számunkra. Nemrég fejeződött be egy 36 órás képzés, és december hónapban lesz egy három napos továbbképzés Laki-teleken.

A polgármester úr ajtaja mindig nyitva áll előttünk, bármilyen kérdéssel, kéréssel fordulhatunk hozzá. A képviselő-testület is minden évben egy alkalommal beszámoltatja mindkét tanyagondnokot.

A jövőben is arra törekszem, hogy a tőlem telhető legtöbb segítséget megadjam a hétköznapi élet zavartalan működéséhez.

Pósa István tanyagondnok,
Mezőhegyes

Hírek

Elmarad a jogi továbbképzés

Ez év első felében egyesületünkben közel tíz tanya- és falugondnok jelentkezett a HEFOP támogatásával kidolgozott jogi ismeretek továbbképzésre. Mint ahogy azt a nyári lapszámunkban hírül adtuk, a képzés előkészítése, szervezése megkezdődött. Erről a hírlevélben értesítettünk minden érintettet. A hasonlóképpen meghirdetett – azóta sikeresen lezajlott – képzésekkel ellentétben a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség társelnöke döntése alapján a jogi ismeretek tanfolyam szervezését le kellett állítanunk. Tagjaink jelentkezését figyelmen kívül hagyva úgy határozott, hogy a továbbképzést nem szervezhető meg, illetve más, a pályázati programban részt nem vett egyesület területén valósítja meg.

Ezúton kérünk elnézést minden kedves tanya- és falugondnoktól, akik kizárólag e képzésre várva szerették volna munkavégzésükhöz szükséges ismereteiket bővíteni, frissíteni.

Lakitelek

Immár kilencedik éve adott otthont a Lakiteleki Népfőiskola a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete háromnapos bentlakásos szakmai továbbképzésének december 6-8 között. *(Lásd képünket!)* A szakmai továbbképzés megrendezését az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány pályázati támogatása tette lehetővé. Az előadók között köszönthetjük többek között Dr. Bérci Gyulát, Molnár Sándort, Kőváriné Dr. Barta Ágnes, Friedrich Ágnes, Szabó Pált. Az előadások témái között szerepelt egészségvédelem, gépjárművezetés-technika, alternatív energiaforrások használata, alternatív jövedelemszerzés, környezet-tudatos életmód, Gyűrűfű megismerése. Az elhangzottakra hírlevelünk következő számban visszatérünk.

Továbbképzések tanúsítványai

Mindazok, akik részt vettek a falu- és tanyagondnokok részére szervezett továbbképzéseken és a mai napig nem kaptak igazolást a részvételről, a tanúsítványt Csörsz Klára projektvezetőtől kérhetik a 06-22/594-369-es telefonszámon.

Segítség szenvedélybetegeknek

Alkoholbetegek, drogosok, és egyéb szenvedélybetegek és családtagjaik fordulhatnak segítségért a Főplébániai Karitás Alapítvány RÉV segítő szolgálatához. Címük: 6000 Kecskemét, Fecske u. 20. Telefonszámuk: 06-76/415-466; zöld szám: 06-80/204-226; e-mail: revkmet@axelero.hu

Sajgó Bernadett (1958–2006)

Súlyos betegségben elhunyt Sajgó Bernadett a Veszprém megyei falugondnoki egyesület koordinátora. (Egyesületünk több tagja idén tavasszal, a Veszprém megyei tapasztalatcsere-látogatásunkon ismerkedett meg vele.) Erősnek, kitartónak, olyan embernek ismertük meg, aki nem egyszer száll szembe nehéz, reménytelen helyzetekkel, küzd a betegséggel.

Zircről, a Városi Művelődési Központtól került a Veszprém Megyei Közművelődési Intézetbe, hogy bizonyíthassa, hogy az emberi közösségek egy felbolydult világban mekkora erőt jelenthetnek, s milyen kapaszkodókat a kiszolgáltatott embereknek. Kistelepülésekkel, segítő programokkal foglalkozott, kapcsolatba került a falugondnoki szolgálatokkal, a falugondnok kollégákkal, a Veszprémi megyei falugondnok egyesülettel. Programokat szervezett, pályázatokat írt, hogy legyen miből dolgozni; tanulmányutakat, kirándulásokat szervezett. S nagyon örült az apró eredményeknek, sikereknek.

Boldog volt, amikor Kemény Berci, a falugondnokság legnagyobb szaktekinétye is elismerte munkáját. Távol tartotta magát azokat az embereket és élethelyzeteket, amelyek hamisak és álságosak voltak.

Nyugodjon békében!

Falugondnoki fotópályázat

Felhívásunkra négyen adtak be fotókat: Ótott-Kovács Benőné tanyagondnok – Pusztamértes; Polyák Tibor tanyagondnok – Fülöpkab, Vajda István falugondnok – Móriscsát; Bozók Imre tanyagondnok – Mórhalom. Fotóikból látható néhány jövő évi naptárunkon. Eredményhirdetés és az ajándékok átadása a 2007. február 6-i közgyűlésen lesz.

NCA Civil önszerveződés

Egyesületünk, valamint az Alföldi Civilekért Alapítvány és az MNE Bács-Kiskun Megyei Szervezetének együttműködésében elkészült a falugondnokok települések civil szervezeteinek adatbázisa. Januárban indulnak megyénként a falugondnokok települések civil szervezeteinek megismerését szolgáló programjaink.

Nők képzése

„A nők munkavállalásának ösztönzése az aprófalvakban és a tanya-világban” című az Európai Unió társfinanszírozásával támogatott programunk képzési szakasza 2006. október 1-jével kezdődött meg.

A különféle modulokból álló képzésen és tréningen 15 munkanélküli hölgy vesz részt Újszilvás (3 fő), Kunbaracs (2 fő), Fülöpháza (3 fő), Fülöpkab (2 fő), Harkakötöny (2 fő), Ordas (1 fő) és Kecskemét (2 fő)

településekről. A programba bevon-tak többek között előadásokat halla-nak a segítő szakmáról, a falu- és ta-nyagondnokságról, kommunikációs és önismereti tréningen vesznek részt, és az itt tanultakat saját tele-pülésükön helyi gyakorlat megszer-zésével erősítik.

A szakmai megvalósítók, oktatók és trénerek értékelő-javaslattevő megbeszélésén kiderült, hogy a nők a képzések aktív résztvevői, nagyon motiváltak a programban

való részvétel iránt, és erős össze-tartó közösséget alakítottak ki az elmúlt 2 hónap alatt. Egyesületünk a csapatépítés érdekében novem-berben kötetlen ismerkedő progra-mot szervezett számukra a Rendek tanyán, ahol nem csak egymással, hanem oktatóikkal és mentoraikkal is tovább mélyíthették kapcsolatai-kat.

Ismerkedés a Rendek-tanyával

Mint oázis a sivatagban, úgy tűnik elő a pusztá köze-pén a Rendek-tanya, mely Budapesttől 80, Kecse-méttől 20 km-re található Magyarország szívében. A Kis-kunsági Nemzeti Park részét képző szikes pusztá, a csodálatos környezet megnyugvást nyújt helyben dolgo-zóknak, s az idelátogató kedves vendégeknek egyaránt.

A Humán-erőforrás Fejlesztési Operatív Program kere-tében képzésbe és foglalkoztatásba bevont hölgyek 2006. november 17-én a kerekgyházi Rendek-tanyán találkoztak oktatóikkal, mentoraikkal és a projektvezető-vel kötetlen ismerkedés céljából. A résztvevőket Rendek Lászlóné Olga vezette körbe az ökológiai gazdaságban.

Kirándulásunk alkalmával megtudhattuk, hogy gazda-ságukat részben őseik birtokán élesztették újra, ahol már 17 éve természetnek őshonos és alternatív növé-nyeket, tartank őshonos állatokat, mellyel céljuk a pa-raszti kultúra ápolása, illetve továbbadása.

A közel húszhektáros birtok közepén megtekintettük a tanyai épületegyüttest, melyben a lakóház és a gazda-sági épületek mellett egy tanyamúzeum is áll. A felső-kiskunsági tanyavilág tipikus paraszti épülete az a há-romosztatú, gangos, nádtetős ház, melyben őseik hasz-nálati tárgyai vannak és működnek ma is. A szobában a kívül fűtős búboskemence adott és ad meleget, melyet a konyha felől raktak meg. Akárcsak nagyanyáink, nap-jainkban is kalácsot, kenyeret, húst sütnék benne. A konyhában lévő csikótűzhelyen pedig ma is megfő az étel. A kamrában a használati tárgyak fölött lógnak a mangalicából készült füstölt finomságok.

Megismerhettük az ősi munkaeszközöket, hagyomá-nyos étkezési, tartósítási eljárásokat. Egyedi, helyben ké-szített termékeket vásárolhattunk, hogy otthon is élvezni tudjuk a régi ízeket, a természetes ételeket. Gyógy- és fű-szernövényeiket teaként és késztermékben kóstolhattuk meg. Megtekintettük az ökológiai szisztéma szerint, sza-badban tartott állataikat (őshonos mangalica sertések, rac-ka juhok, magyar tarka tehén, szamár, kecske, baromfi). Olga elmondta, hogy tavasszal és ősszel a bemutatógaz-daságuk növényei és zöldségkertje is csábítja az idelá-togatókat, egyhektáros homoktővis ültetvényük pedig gyü-mölcstől biztosít számukra és vendégeiknek. A homoktő-visből friss, fagyasztott és feldolgozott termékeket készíté-nek, melyek kiváló immunrendszer-javító hatásúak.

Megtudhattuk, hogy munkájukat hazai és nemzetközi szinten is elismerik. 1997-ben a Tanyák értékei című pá-lyázat I. díját kapták a tanyai épületegyüttes helyreállítá-sáért, megőrzéséért. 1998-ban a Henry Ford-díj európai különdíját vehették át a Magyar Tudományos Akadémián a népi kultúra megőrzéséért és a környezetvédő gazdál-kodásért. 2004-ben és 2006-ban pedig a Slow Food Bio-diverzitásért Alapítvány oltalma alatt nagy sikerrel vettek részt Olaszországban a Gasztronómia Világkiállításon helyi termékükkel, a mangalica kolbásszal.

A résztvevőknek feledhetetlen élményt nyújtott a pusztai táj, a Kiskunsági Nemzeti Park és az országban egyedülálló, még működő pusztai templom.

Moiskó Csilla

Kiknek az érdekében?

Az elmúlt években folyamatosan hírt adtunk hírlevelünk hasábjain a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetséggel, valamint a Baranya Megyei Falugondnokok Egyesületével partnerségben megvalósuló „Falugondnokok képzésével az aprófalvakban és tanyán élők társadalmi befogadásának előmozdításáért” című Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program pályázat eredményeiről, eseményeiről. Ugyan az immár két éve futó program 2007. január végén befejeződik, az uniós források megszerzésében és felhasználásában tanulási folyamatként megélt projekt még mindig tud újszerű és keserű tapasztalásokat nyújtani.

Az egyesületünk működését figyelemmel kísérő tagjaink tudhatják, hogy a program lebonyolítása a Szövetség, mint főpályázó és konzorciumi partnerei közötti konstruktív együttműködés hiánya miatt az elmúlt hónapokban nem volt zökkenőmentes. A baranyai egyesülettel közösen számos, a projekt tervezett megvalósítását veszélyeztető körülmény elhárítására, valamint a pályázati program partneri együttműködésére addig nem jellemző önkényes, egyoldalú és a pályázat célcsoportja, azon túl az összes tanya- és falugondnok számára előnytelen döntései átgondolására, illetve megszüntetésére kértük a júliustól projektvezetőként is dolgozó társelnököket, általános ügyvivőt. A projekttel kapcsolatos aggályainkat a 2006. november 13-án Vértessacsán tartott folyamatkövető helyszíni ellenőrzés résztvevőivel is megosztottuk.

Jeleztük, hogy a Szövetség társelnöke, Csörsz Klára projektvezető megkérdőjelezhető, a valóságnak nem megfelelő nyilatkozata ellenére, miszerint „a szakmai részt a főpályázó teljesen a konzorciumi partnerek hatáskörében hagyta”, a Szövetség elnökségének akkor még nem létező „konszenzusos” határozatával igazolva magát, saját önhatalmú, diktatórikus döntéseivel veszélyezteti a pályázati program támogatásával megvalósítható, a falugondnokok társadalmának hosszú távon is hasznot jelentő

eredményeket. E szerint a pályázati forrás megléte ellenére sem volt hajlandó akkreditáltatni a meglévő, apróbb módosításokat igénylő, a tanya- és falugondnokok számára pontszerző lehetőséget adó továbbképzési programokat. A meghirdetett, novemberre tervezett jogi ismeretek tanfolyam szervezését – a baranyai, illetve a mi egyesületünk véleményét, hozzájárulását ki nem kérve – leállította, nem engedélyezte. Az arra jelentkező falugondnokok szándékát, érdekeit figyelmen kívül hagyta. A képzésen levetítendő módszertani film kópiáját nem hajlandó átadni a partner egyesületeknek. A továbbképzések előadói és tanfolyamvezetői, a program megvalósítói részére hónapokkal a teljesítést követően sem fizeti ki megbízási díjakat. E szerződésszegéssel megbízhatatlan, komolytalan partnernek tünteti fel, lejárhatja, rossz hírért kelti mind az egyesületünknek, mind pedig magának a szövetségnek. Mindezzel felbecsülhetetlen erkölcsi károkat okoz a falugondnoki hálózat egészének.

Mindezeket túl a legmegdöbbentőbb tapasztalatot az jelentette, hogy mindebben – a célcsoportot képező tanya- és falugondnokok érdekei ellenében – az elméletileg az uniós források szabályos és hatékony felhasználását támogató, a projektek támogatási szerződés által jóváhagyott szakmai és eljárásrendi megvalósítását segítő és felügyelő intézményrendszer (Irányító Hatóság, Strukturális Alapok Programiroda, Foglalkoztatási Hivatal, Monitoring) is közreműködik. A baranyai egyesülettel együtt az elmúlt fél évben több ízben fordultunk a szakmai monitorhoz konzultációs lehetőséget kérve. Ő mindeddig válasza sem méltatta a program partnerszervezeteit. Helyette a helyszíni ellenőrzésen egy – ismereteink szerint arra jogosulatlan – a projektet nem ismerő monitor vett részt. A fenti közreműködő szervezetek munkatársai egyesületünk képviselőjének észrevételeit csak külön, annak határozott kérésére hallgatták meg. Az általa kifejtett aggályokról, a jelzett kockázatokról

felvett jegyzőkönyv nem tárgyszerű, felületes, pontatlan.

Az ellenőrző szervek képviselői az ellenőrzés végén kifejtették, hogy az ellenőrzés során a Szövetséggel ellentétben a partnerszervezeteknek csak a projektdokumentáció biztosítása a feladata. Nekik kizárólag a főpályázóval kell a kapcsolatot tartani. A konzorciumi szerződést idézve, és sajátosan értelmezve álláspontjuk szerint „a konzorcium vezetője a pályázatban foglaltak megvalósításáért a támogatási szerződésben meghatározott támogatóval szemben egyszemélyben tartozik felelősséggel”.

Ezt a hozzáállást rendkívül méltatlannak találjuk, mivel arról megfedkezett minden jelenlevő, hogy „amennyiben a támogatási szerződést más konzorciumi tag is aláírja, úgy a nekik közvetlenül kifizetett támogatások szerződésszerű felhasználásáért azok önállóan felelnek”. Csakúgy, mint arról, hogy „a konzorcium – így azok tagjainak – működéséért, valamint a támogatás szabályszerű és szerződésszerű felhasználásáért a konzorcium vezetője (ha több aláírója van a támogatási szerződésnek, akkor azok is közvetlenül) felel a támogatónak”.

A helyszíni ellenőrzés döbbsentett rá arra, hogy a HEFOP eljárásrendje, a közreműködő szervezetek hozzáállása, valamint a szövetség sokak által oly annyira áhítozott diktatórikus elvű, önkényes és tagjaival szemben felelőtlen „demokratikus” működése akadályozza a partner egyesületeket és a részükre kifizetett támogatások szerződésszerű felhasználását. Ezzel mind felelősségi, mind pedig komoly anyagi veszélybe, hallatlanul kiszolgáltatott helyzetbe sodorja egyesületünket. A végére csak egy kérdés maradt: kiknek az érdekeit is szolgálja a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program?

Magyarország célba é

Megkaptuk a bicikliket!

Egyesületünk, a Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete működési területéről (Bács-Kiskun, Csongrád, Békés. Jász-Nagykun-Szolnok, Pest megyéből) 120 falu- és tanyagondnok több mint 700 kerékpárra adott be pályázatot a működési területén élő családokat segítve a Magyar Máltai Szeretetszolgálathoz. A falu- és tanyagondnokok javaslata alapján a bírálóbizottság döntése megszületett. Bízunk abban, hogy ezzel az 500 biciklivel több száz kis faluban és tanyán élő családnak szerezhetünk örömet, s szépíthetjük meg az ünnepeit.

A kerékpárok átadási ünnepségre december 12-én kedden délelőtt került sor Kecskeméten az Ifjúsági Otthon emeleti dísztermében. Hosszú idő után először köszönthetjük körünkben Kemény Bertalant, a falugondnoki szolgálatok atyját. Kodály városában, Kecskeméten a Kodály Iskola kamarakórusa köszöntötte az ünnepély résztvevőit, Durányik László karnagy vezetésével. A műsort Rigóné Kiss Éva (Magyar Máltai

Szeretetszolgálat) és Csörszné Zelenák Katalin (Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete) vezette.

Az ünnepi esemény díszvendége, a kerékpárok átadója Kozma Imre atya, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnöke volt. Az ötszáz pályázó közül hatan vehették át személyesen is Kozma atyától a kerékpárokat (Kunszállásról a Baranyai család, Fülöpkabról Surján Anett, Kertészszigetről Varga János és Fodor Ildikó Szentkirályról. A közönség soraiban ülő eredményesen pályázókat is szellemi útravalóval látta el Kozma atya. A kerékpár-pályázaton javaslatot tevő falu- és tanyagondnokok közül Risecskin Dénes és Horváth László értékelte a lehetőséget, megszólaltak a kerékpárok átvevői, s végül Szentkirály polgármestere, Szabó Gellért beszélt az egybegyűtekhez.

A falu- és tanyagondnokok közül néhányan a raktári rakodásból is kivették részüket, hogy mielőbb hazajuthasson mindenki a kerékpárokkal. Külön köszönet a Magyar Máltai

Szeretetszolgálat önkénteseinek és munkatársainak, akik nélkül nem lett volna ilyen szép ez a nap.

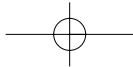
A nyertesek teljes listája a www.falugondnoksag.hu honlapon megtekinthető.

Falugondnok	Település	db	Falugondnok	Település	db
Jász-Nagykun-Szolnok			Dinnyés Imre István	Fülöpkab	3
Hernek Antal	Besenyszög 1		Magyar József	Fülöpszállás	4
Savella Mihály	Cibakháza	2	Szóke Pál	Harkakötöny	3
Óze Sándor	Cibakháza	2	Velker József	Imrehegy	4
Vékony József	Hunyadfalva	3	Szabó Roland	Jakabszállás	5
Kozma Béla	Jászberény	3	Balog Sándor	Kalocsa-Negyvenszállás	5
Erdődi Károly	Jászfelsőszentgyörgy 3		Németberta Károly	Kéleshalom	3
Banka Lajosné	Jászszentandrás	3	Mozsárik Lajos	Kerekegyháza	5
Kerek János	Jászszentandrás	5	Horváth László	Kerekegyháza	6
Nagy János	Tiszainoka	5	Gyuris László	Kiskunmajsa	3
Szarvákné Kiss Anikó	Tiszajenő	6	Sólya László	Kisszállás	5
Vizi István	Újszentgyörgy	4	Tápai Károly	Kisszállás	6
Kocsisné Mojzinger Ildikó	Tiszakürt-Bogaras	2	Ferenczi István	Kömpöc	5
Bács-Kiskun			Gazdik Róbert	Kunadacs	5
Berta Sándor	Ágasegyháza	4	Kecskeméti Zoltán	Kunbaracs	2
Csipak József	Bácsalmás	3	Kiss Zsigmond	Kunfehértó	4
Aladics Mária	Bácsszentgyörgy	5	Kajdácsi János	Kunpeszér	3
Paska István	Bácsszőlős	4	Nagy József	Kunszállás	6
Lajos László	Balotaszállás	3	Kisjuhász István	Ladánybene	6
Mucsi Tibor	Bócsa	5	Lédererné Csizmadia Ilona	Madaras	1
Stadler János	Borota	4	Vajda István	Móricgát	4
Czakó Tibor	Bugac	5	Csernák János	Nyárlőrinc	4
Gulyás Imre	Bugacpusztaháza	5	Risecskin Dénes	Ordas	5
Fuszanecker Tibor	Csengőd	5	Szakál Sándor	Páhi	4
Osztrogonác Bélané	Csikéria	5	Homoki Szabó József	Petőfiszállás	4
Seres Ferenc	Csólóspálos	6	Répási Imre	Szadmár	4
Varga Péter	Drágszél	5	Horváth István	Szank	6
Csernák Lászlóné	Fülöpháza	1	Benkovics Tibor	Szentkirály	4
Halász Mihályné Ica	Fülöpháza	5	Varga Béláné	Szentkirály	5
Polyák Tibor	Fülöpkab	5	Szakáll András	Tompá	4
Fogl Ferenc	Zsana	4	Tóth Ignác	Újtelek	5

Falugondnok	Település	db	Falugondnok	Település	db
Békés			Krizyán Sándor	Csengele	3
Zsibrita Csaba	Csabaszabadi	2	Takó Ferenc	Dóc	5
Nagy Zsolt Sándorné	Csárdaszállás	6	Antoni Zoltánné	Domaszék	1
Alt Norbert	Gyula	2	Kovács Edit	Domaszék	1
Somlyai Imre	Kamut és Murony	2	Molnár István	Eperjes	4
Varga Viktor	Kardos	3	Gyuris Imréné	Forráskút	5
Bulla János	Kaszaper-Pusztaszőlős	6	Csala Imréné	Forráskút	5
Köleséri János	Kertészsziget	6	Domokos Istvánné	Klárafalva	4
Petrovszki János	Kétsoprony	5	Galgóczi Ferenc	Makó	5
Molnár László	Kisdombegyház	6	Szuromi Ernő	Mártély	4
Simon Béla	Magyardombegyház	4	Bozóki Imre	Mórahalom	2
Szabó György	Medgyesbodzás	6	Baloghné Hegedűs Edit	Mórahalom	3
Pósa István	Mezőhegyes	4	Farkas Ildikó	Mórahalom	1
Mitykó József	Mezőhegyes	5	Gárgyán József	Öttömös	3
Hruska János	Örménykút	4	Ótott-Kovács Benőné	Pusztamérges	4
Nagy Imre	Sarkadkeresztúr	6	Márki Zsolt	Röszke	2
Molnár István	Tarhos	1	Kovácsné Kacz Erika	Röszke	3
Vas Andor Lajos	Újszalonta	5	Karika Zoltánné	Ruzsa	5
Csongád			Bóka Zoltán	Ruzsa	6
Antal Mihályné	Ambrózfalva	3	Gránicz Mihály	Szentes	2
Pipicz Imre	Ásotthalom	1	Vörösmartyné Sári Csilla	Üllés	5
Gál József	Ásotthalom	5	Tóth Andrásné	Üllés	4
Rózsa Antalné	Ásotthalom	3	Gábor Sándorné	Üllés	4
Nyerges Istvánné	Ásotthalom	2	Papp Árpádné	Zákányszék	4
Tari Józsefné	Balástya	4	Józsvai István	Zsombó	4
Böröcz Lászlóné	Balástya	3	Kiss Gábor Ernő	Zsombó	5
Nagy József	Balástya	6	Pest		
Simon Mihályné	Bordány	3	Sila József	Cegléd	2
Vass Róbert Jánosné	Bordány	3	Király Istvánné	Újszilvás	6
Makács László	Csanádalberti	6	Gudman János	Vasad	4
Csaba Attila	Csongrád	3			

Mit akartok, ti, civilek?

Már réges-régen működött hazánkban, elsősorban a Dunántúli aprófalvaiban a falugondnoki szolgálat intézménye, a tanyasi lakosság azonban nem részesülhetett ennek jótéteményeiből. Miért? Mert a pályázatokat úgy írták ki, hogy a nagy tanyavilággal rendelkező települések még véletlenül se adhassanak be pályázatot (előírták, hogy a külterületi lakosság aránya nem léphet túl egy bizonyos, alacsonyan meghatározott százalékarányt).

Néhány évvel ezelőtt Kemény Berci bácsi, a mozgalom szülőatyja azt a feladatot kapta, hogy dolgozzon ki javaslatot a falugondnoki szolgálat adaptálására a tanyás térségekre. Berci bácsi ennek érdekében kerekasztal beszélgetéseket szervezett az ország négy nagyvárosában, melyekre a téma elismert szakembereit, civil szervezeteket, illetékes önkormányzatokat hívott meg. A mi civil szervezetünk nagyon lelkesen és aktívan vett részt mind a négy beszélgetésen, hiszen tagjaink tanyákon élnek, ismertük a problémáikat, tudtuk – mert végigjártuk –, hogy a jelenlegi törvényi szabályozás miért gátolja még mindig a tanyasiak helyzetét. És persze úgy gondoltuk, a tanyagondnoki szolgálat kis civil szervezetünk életében is nagy előrelépést fog hozni.

Kiírták a pályázatot. Civil szervezetünk egyik tagja különösen aktív volt. Járt a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetségnél, falugondnoki szolgálatokat látogatott meg, tapasztalatokat gyűjtött. Az igazság az, hogy „kinézte magának” ezt a munkát, s már el is képzelte magát, amint jó tanyagondnokként a tanyasiak ügyes-bajos dolgait intézi. Azt hiszem, ez megérthető törekvés volt részéről. Polgármesterünket is fölkereste, és többször hosszasan gyözködte – divatos szóval élve lobbyzott –, hogy legyen a mi településünkön is tanyagondnoki szolgálat. A pályázatot ugyanis csak önkormányzatok adhatták be. Polgármesterünk mindannyiszor megnyugtató választ adott: „Gézám, légy nyugodt, beadjuk, meglesz.” Géza

mindannyiszor meg is nyugodott egy kissé, meg mi is.

Kár volt. A hetekig tartó lobbyzás, tapasztalatszerzés, agitálás után egy képviselőtestületi ülésen megdöbbenéssel hallottuk az illetékes önkormányzati alkalmazott tájékoztatóját, amely szerint a tanyagondnoki pályázatot a település csak akkor nyerheti meg, ha a szolgálatot valamely önkormányzati intézmény fogja ellátni. Mi próbáltunk ennek ellentmondani, egyben tájékoztattuk a falu- és tanyagondnoki szolgálatról nagyon kevés ismerettel bíró képviselőket a falugondnoki szolgálat történetéről és civil szervezetünk ez ügyben végzett tevékenységéről. Mondanom sem kell, hogy erőfeszítésünk hatástalan maradt. Hát persze hogy hatástalan maradt, hiszen a kétféle forint éves normatív támogatás nagyon jól jön az önkormányzat intézményének. Meg a kisbusz is. A pályázatot a település megnyerte, s a verebek már azt is csiripelték, hogy a tanyagondnok személye is megvan már egy közeli hozzátartozó személyében. No erre már egyes képviselők is fölemelték szavukat, s a tanyagondnoki állásra pályázatot írt ki a szolgálatot ellátó önkormányzati intézmény. Ezután még téma volt egyszer a tanyagondnoki szolgálat kérdése képviselőtestületi ülésen, mivel a képviselők szereték volna, ha a tanyagondnokot a képviselőtestület választja ki. De a képviselőket meggyőzték, hogy ez jogszerűtlen lenne, mivel hatáskör elvonást jelentene az érintett önkormányzati intézmény vezetőjétől. Hol voltunk ekkor már mi, a civil szervezet meg Géza!

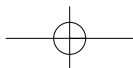
A pályázatra tizenhárman adták be pályázatukat. Meghallgatásuk péntek délután történt, estére már ki is hirdették a győztest. Aki természetesen nem Géza volt. De nem is az a közeli hozzátartozó, akiről a verebek csiripeltek. Szerettük volna megnézni az összes jelentkező pályázatát, mivel a kiírás úgy szólt, hogy „a pályázó tudomásul veszi, hogy pályázatába harmadik személy is betekintést nyerhet”. Nem sikerült. Az indok-

lás szerint azért, mert hétfőn már az összes pályázónak visszaküldték a pályázatát és másolatot sem készítettek.

Civil szervezetünknel ekkor szakadt el a cérna. Telefon ide meg oda, hogy mit lehet tenni. Kaposváron, a Módszertani Központban együttérzéssel hallgatták meg történetünket, de nem sok reménnyel kecsegtettek. Megnyugtatósképpen (vagy vigasztalásképpen?) még a miénknél is szomorúbb történeteket meséltek arról a polgármesterről, aki úgy gondolta, hogy kapott egy gépkocsit sofőrrel vagy arról a civil szervezetről, amely sokáig jól és a falusiak meglegedésére látta el a falugondnoki szolgálatot, majd amikor a normatív támogatást fel-emelték, akkor az önkormányzat felbontotta velük a feladatátvállalási szerződést. Meg azt is mondták, gondoljuk meg, mennyire akarunk, mennyire érdemes konfrontálódunk az önkormányzattal és intézményével.

Meggondoltuk, s úgy döntöttünk, hogy futunk még egy kört. Írtunk egy levelet a település jegyzőjéhez, amelyben kifogásoltuk, hogy a tanyagondnok személyének kiválasztására nem hívtak össze tanyagyűlést és a pályázatokba sem engedtek betekintést. Motoros futár hozta a jegyző három oldalas válaszát: minden jogszerűen történt, a pályázati kiírásban szereplő harmadik személy pedig nem bárkit jelent, legfőképpen nem bennünket, hanem csak azokat, akiknek ezt megengedik.

A szolgálat elindult. A tanyagondnok első feladata egy kérdőív kitöltése volt minden tanyasi háztartásban: ki a családfenntartó, mennyi a család jövedelme, van-e hűtőszekrény, stb. Ennek alapján döntötték el, hogy szociális alapon kinek kell és kinek nem kell fizetnie a tanyagondnoki szolgálatért. Ennek alapján elég sokaknak kellett fizetniük, ha egyáltalán ilyen feltételek mellett igénybe vették a szolgáltatást. A fizetési kötelezettséget később eltörölték. Talán azért, mert a tanyagondnoki képzésen kiokíto-

ták a tanyagondnokot arról, hogy a szolgáltatásokért nem lehetne pénzt kérni? Mindenesetre addigra már késő volt: az első tanyagondnoknak azért nem újítták meg a szerződését, mert kevesen vették igénybe a szolgáltatásokat.

A tanyagondnoki szolgálat – imár egy másik tanyagondnokkal – működik. Úgy hallom, mindenki megelégedésére. Én még soha nem vettem igénybe. Géza sem. Van ennek az esetnek egy távolabbra mutató, szomorú üzenete is. Pontosabban kettő. Az egyik, hogy a tanyasiak a szemünkbe nevettek: na mit akartok ti, civilek, tudtuk, hogy úgyis csak abból lesz valami, amit az önkormányzat csinál. (Ezzel szemben Nagy-Britanniában ha egy feladatra van civil szervezet jelentkező, akkor a feladatot és a vele járó támogatást kötelezően át kell adni nekik.) A másik pedig, hogy ezt a szolgálatot nem vesszük igénybe és nem is tesszük semmit a jobbítása érdekében. Egyszerűen nem érezzük a miénknak.

(Egy civil szervezet, amely a törtek ellenére jóban akar lenni az önkormányzattal – Név és cím a szerkesztőségben)

Cigánytelep Kiskunmajsán

Gyuris László, kiskunmajsai tanyagondnok megkeresésére a Kelet-Magyarországi Módszertani Központ munkatársai 2006. július 9-én tájékoztató jellegű megbeszélést folytattak a kiskunmajsai polgármesterrel.

Kiskunmajsza Bács-Kiskun megye déli részén, Kecskeméttől 60 km-re fekvő város. Lakossága 12.000 fő, a cigány népesség aránya 7-8%. A településen a következő szociális szolgáltatások működnek: családsegítés, gyermekjóléti szolgálat, idősek klubja, idősek otthona, 2 támogató szolgálat, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, tanyagondnoki szolgálat.

A város szélén lévő telepen kb. 110 személy – köztük 40 gyermek – él, tapasztalataink szerint nagyrészt emberhez méltatlan körülmények között. A munkanélküliek aránya mintegy 90%. Az ott élők lakhelye részben téglaház (1 ikerház és 2 családi ház), részben vályogház (3 ház), és 15 darab, vagonból átalakított, deszkából összeeszkábált, illetve korábban lakókocsiként használt „lakóépület”. A közműellátottság igen szegényes: gáz egyáltalán nincs, víz a te-

lep szélén csak egy kútról elérhető, villany pedig egy épületben van legálisan, szabályszerűen. Több háztartás erre az épületre kötötte rá a saját villanyvezetékét, a számlát pedig közösen fizetik.

Ezt követően a módszertani központ munkatársai terepbejárást tartottak a területen, majd a helyi Máltai csoporttal történő találkozón a kiskunmajsai testvérek is segítő szándékuknak adtak hangot a cigánytelepen élő emberek élethelyzetének javítása érdekében.

Időközben felmerült annak a lehetősége (háttérinformációk alapján), hogy a Máltai Szeretetszolgálat konzorciumi partnere lehetne egy, az országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA) által indított és konkrétan a kiskunmajsai cigánytelepet érintő telepfelszámolási programnak. Jelenlegi információink szerint előkészítő tervezés alatt van az ügy, a megyei partner a Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ, és további civil együttműködő partnereket keresnek.

(Forrás: a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Dél-Alföldi Regionális Módszertani Központjának Hírlevele)

Egy igazi kincs

A tanyagondnoki szolgálat létrejötte csodálatos dolog, hiszen nagy segítséget nyújt a tanyán élők számára. Legelőbb a gyermekszállítással kapcsolatos véleményemet szeretném megosztani önökkel, hiszen a családomat ez érinti leginkább.

Kisfiam 5 éves, a város legszélső külterületén, a Csernus dűlőben lakunk, s tőlünk a Kerekegyházára járó busz legközelebbi megállója 3 km-re van. A férjemnek autóval kell a munkahelyére járnia, így a gyermekünk óvodába szállítását e szolgálat működésének köszönhetjük.

A tanyagondnok személye is nagyon fontos! Életünkben sok olyan emberrel találkozunk, akik jól végzik a munkájukat, ám néhányan közülük kimagaslóan jól, ez utóbbiak a közvetlen környezetének olyanok, mint egy igazi KINCS, mert emberségből mindig ötszörre vizsgálunk, s mert nem is tudnánk náluk rátermettebbet elképzelni sem. Ilyen ember a mi tanyagondnokunk, Horváth László is, aki lelkiismeretes, megbízható, fáradhatatlan.

Érezzük, hogy szívvel-lélekkel dolgozik értünk – s ezzel nemcsak gyermekeink szeretetét, de a felnőttek tiszteletét is kivívta.

Ha bánatos valamelyik kisgyerek, Laci bácsi jókedvre deríti, ha gyógszert kell kiváltani, be kell vásárolni, csak a beszereznivalók listáját kell odaadni, s már Laci intézkedik is. Hozza naponta az ebédeket, mindenkinek van egy jó szava, az egyedül élőkre különös gonddal odafigyel, segíti őket. A helyi rendezvényekre, különféle ügyek intézésére hozza – viszi a kint élőket. Nemegyszer hívott és szállított orvost egy-egy tanyán lakóhoz.

Sorolhatnám még sokrétű tevékenységeit, de egy biztos, nem tudok olyan kérésről, amelyet valaha is visszautasított volna – mindig számíthatunk rá! Szakmailag felkészült, azonnal tudja, kihez kell fordulnia, ha egészségügyi, szociális, közbiztonsági, hivatalos ügyek intézésében kérnek tőle tanácsot, illetve segítséget.

E körzetben élő lakosok nevében mondok köszönetet neked, Laci! Kívánjuk, hogy adjon az Isten sok erőt és egészséget, életed legyen fűszerezve oly sok örömmel, mint amennyit Te adsz nekünk nap mint nap!

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete vezetőjének és a kerekegyházi önkormányzat polgármesterének is szeretném kifejezni köszönetünket, amiért megteremtik – s reményeink szerint a jövőben is megteremtik – a tanyagondnoki szolgálat anyagi hátterét, amely nekünk, kint élőknek olyan sokat jelent.

Fazekasné Endre Éva,
Kerekegyháza

Karácsonytól Szilveszterig

December 25., karácsony

A család ünnepe volt a hagyományos magyar paraszti életben is. Mint minden nagy ünnep, munkatilalommal járt. Csak a legszükségesebb munkákat végezték el és az állatoknak a takarmányt már előző nap odakészítették, nem főztek, csak az előtte való napokon. Tilos volt e napon a kölcsönkérés, kölcsönadás is, mert kivinné a házból a szerencsét.

December 26., karácsony, István

E napon jártak a dunántúli regölők. A gazdának minden jót kívántak, a leányokat, legényeket összeénekelték. A hazai kutatás sokat foglalkozott a regölés és a regösének kérdéseivel, mert abban finnugor kori réteget vélt felfedezni, valamint a téli napforduló megünneplésének pogány nyomait.

December 27., János napja

E naphoz a borszentelés szokása kapcsolódott, mely a borvidékeken máig él. A szentelt bornak is mágikus erőt tulajdonítottak, beteg embert és állatot gyógyítottak vele. Öntöttek a boroshordókba is, hogy ne romoljon el a bor. Szólásként él a Szent János áldása, a bűcsúzáskor megivott utolsó pohár borral kapcsolatosan.

Néprajzolás

December 31., szilveszter

A szilveszteri szokásokban különösen éjfélkor van fontos szerepe a zajkeltésnek, melyet neveznek kongózásnak, csergetésnek, pergőzésnek, nyájfordításnak, mely bőségvarázsló rigmussal, adománykéréssel egybekötött szokás.

Szilveszter éjjelén gombócfőzéssel, ólomöntéssel tudakozódtak a lányok jövődöbelijük neve és foglalkozása után.

A szilveszteri szokások ma városban és falun egyaránt a hangos, vidám évbúcsúztatást jelentik. Mikor trombitával, petárdákkal búcsúztatják az óesztendőt, nem gondolnak arra, hogy milyen ősi gonoszűző, bőségvarázsló mágikus eljárásoknak az emlékei élnek ezekben a szokásokban is.

Szokások és hiedelmek

Karácsony éjfelén, éjszakáján fontos szerepet kapott a víz, a tűz, a zajkeltés. A víznek gyógyító és varázserőt tulajdonítottak. Hatását azzal is fokozták, hogy pénzt és piros almát dobtak bele. Karácsony éjjelén merítették az ún. aranyos vizet vagy más néven életvizet. Ez a víz egészséget jelentett, mert hitük szerint ebben fürösztötték a Jézuskát.

A víz után a tűz a másik fontos elem, melynek különös ereje lehet karácsony éjjelén. Karácsony éjjelén az égő gyertya összefüggött a házasságvarázslással is.

A gonoszelhárító zajcsapás ezen az éjszakán a pásztorok feladata volt. Az éjfél misén a pásztorok körbejárták a templomot, hogy a gonosz szellemeket, boszorkányokat távol tartsák a zajjal.

A házasságjóslásra, -varázslásra is alkalmas az éjfél mise körüli időpont. A Luca-napkor elkezdett eljárásoknak ilyenkor volt a beteljesedési idejük.

Fotópályázatunkra érkezett

Beküldte: Ótött-Kovács Benőné tanyagondnok – Pusztamérges

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:
a Falugondnokok
Duna-Tisza Közi Egyesülete

Szerkeszti:
Borzák Tibor,
Csörszné Zelenák Katalin,
Tóth Márta,
Moiskó Csilla

Rajz:
Vida Ágnes

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

Megjelent
a Nemzeti Civil Alap
támogatásával